

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מירב בן ארי

5951/25/פ

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – מענק בשל ירידה בהכנסות לעצמאים ששירתו במילואים במלחמת חרבות ברזל), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 274 ד.1 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹, אחרי סעיף 274 ג יבוא:

"מענק בשל ירידה 274 ד. (א) עובד עצמאי שבתקופה שמיום כ"ב בתשרי בהכנסות לעובד עצמאי ששירת במילואים – חרבות ברזל

התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד תום פעולות האיבה או פעולות המלחמה כהגדרתן בסעיף 295 ד, שירת בשירות מילואים במשך 12 חודשים במצטבר (בסעיף זה – תקופת השירות המזכה), לפחות, יהיה זכאי למענק חודשי לפי סעיף זה, בשל ירידה בהכנסות.

(ב) המענק החודשי כאמור בסעיף קטן (א) יהיה בסכום השווה לחלק ה-12 של ההפרש שבין הכנסתו של העובד העצמאי לפי השומה הסופית כמשמעותה בסעיף 345(ב)(1) (בסעיף זה – שומה סופית), לשנת 2022, 2023 או 2024, לפי הגבוהה, ובין ההכנסה המחושבת לפי השומה הסופית לשנה שבה השלים את תקופת השירות המזכה או ההכנסה האחרונה ששימשה בסיס לתשלום מקדמות על חשבון דמי ביטוח ולחישוב תגמולי מילואים בעד אותה שנה, לפי סעיף 345(ב)(1) סיפה.

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא יעלה סכום המענק החודשי על השכר הממוצע.

(ד) המענק החודשי ישולם במשך תקופה רצופה שלא תעלה על 12 חודשים; החל המבוטח להיות עובד עצמאי פחות מ-12 חודשים לפני תחילת תקופת השירות המזכה, ישולם לו המענק רק בעד מספר החודשים שבהם היה עובד עצמאי לפני תחילתה.

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה לקבוע הסדר ייחודי עבור עובדים עצמאיים ששירתו שירות מילואים פעיל וממושך במלחמת חרבות ברזל. עצמאים אלה נקראו לדגל בשעת חירום לאומית ונאלצו להשעות את פעילותם העסקית לצורך שירות המילואים, דבר שלעיתים קרובות גרם נזק ניכר לעסקיהם ולמקורות פרנסתם.

להבדיל משכירים, עובדים עצמאיים אינם זכאים לדמי אבטלה, ואינם מקבלים מענה כלכלי מספק לנזק שנגרם לעסקים שלהם בעקבות הנסיבות יוצאות הדופן של שירות מילואים ממושך בעת מלחמה. לפיכך, מוצע לקבוע כי עובד עצמאי ששירת במילואים במלחמת חרבות ברזל במשך 12 חודשים במצטבר (להלן – תקופת השירות המזכה), יהיה זכאי למענק חודשי בשל ירידה בהכנסותיו. מענק זה יינתן באופן חודשי לתקופה שלא תעלה על 12 חודשים, ויהיה בסכום השווה לחלק ה-12 של ההפרש בין הכנסתו של העובד העצמאי בשנת 2022, 2023 או 2024, לפי הגבוהה מבניהן, ובין הכנסתו בשנה שבה השלים את תקופת השירות המזכה או ההכנסה האחרונה ששימשה בסיס לתשלום מקדמות על חשבון דמי ביטוח. והכל, ובלבד שסכום המענק החודשי לא יעלה על השכר החודשי הממוצע במשק. כך, המענק יוכל לפצות על ירידה בהכנסות בתקופת ההתארגנות שלאחר תום תקופת השירות המזכה, תוך שמירה על הגמישות הדרושה לשם חזרה הדרגתית לפעילות מלאה של העסק.

הצעה זו מבטאת אחריות לאומית כלפי משרתי המילואים שהם עובדים עצמאיים שפעלו למען ביטחון המדינה בשעת חירום, באופן שמתחשב גם ביכולות הכלכליות של המדינה. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת חוה אתי עטייה (5931/25/פ).

הצעת החוק זהה לפ/5931/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"א בתמוז התשפ"ה (07.07.2025)